

CZEŚĆ I
CUD W HISTORII MYŚLI CHRZEŚCIJANSKIEJ
 (s. 13-206)

Rozdział I

Cud znakiem działania Bożego i zbawienia w starożytności chrześcijańskiej 17

I. Cud w okresie przedaugustyńskim 18

1. Modelowe argumentowanie z cudu w Kościele pierwotnym 19

2. Funkcje cudu w ujęciu pisarzy wczesnochrześcijańskich 24

II. Świętego Augustyna teologiczne rozumienie cudu 35

1. Problem cudów w Kościele 36

2. Cud faktem naturalnym czy nadprzyrodzonym? 38

3. Kategoria znaczeniowa cudu 44

4. Cuda a Objawienie i wiara 45

5. Cud a kult religijny 47

III. Pedagogiczne funkcje cudu w ujęciu św. Grzegorza I Wielkiego 50

1. Podstawowe determinanty Grzegorzowej koncepcji cudu 51

2. Pojęcie cudu 54

3. Funkcje cudu i ich pedagogiczno-moralna interpretacja 55

4. Wpływ myśli św. Grzegorza na problematykę mirakulistyczną 62

Rozdział II

Zagadnienie cudu w średniowieczu 67

I. Neoaugustyńska interpretacja cudu 68

1. Scholastyczna i mityczna interpretacja cudu 69

a) Interpretacja scholastyczna	69
b) Interpretacja mistyczna	72
c) Rozwiązanie syntetyzujące	75
2. Problem wolności i zasługi wiary a dowodzenie z cudu	80
II. Świętego Tomasza rozumienie cudu	89
1. Uwarunkowania Tomaszowego pojęcia cudu i jego funkcji	90
2. Poglądy Akwinaty	97
a) Pojęcie cudu	97
b) Uzasadnienie z cudu	99
III. Niemożliwość nadużycia argumentu z cudu w tradycji tomistycznej	106
1. Zagadnienie cudu w twórczości XIV-wiecznych autorów	107
2. XV-wieczne komentarze poglądów św. Tomasza na cud	112

Rozdział III

Cud w czasach nowożytnych	121
I. Subiektywna interpretacja cudu w protestantyzmie i modernizmie	122
1. Pojęcie cudu w protestantyzmie	123
a) Cud w nauczaniu M. Lutra	123
b) I. Kanta aprioryczne podejście do cudu	132
c) Cud w apologetyce F.D.E. Schleiermachera	138
2. Modernistyczne rozumienie cudu	147
a) Poglądy A. Loisy na cud	149
b) Poglądy A. Sabatiera i G. Tyrella	152
II. Interpretacja umiarkowana i absolutyzacja dowodzenia z cudu	157
1. Interpretacja umiarkowana i jej uwarunkowania w tradycji tomistycznej	158
2. Absolutyzacja dowodzenia z cudu	166
3. Naukowe i filozoficzne zakwestionowania dowodu z cudu i stanowisko apologetyki	173
a) Determinizm przyrodniczo-filozoficzny	174
b) Deizm	176
c) Naturalizm	178
d) Mitologizm	180
e) Materializm	182
f) Stanowisko apologetyki	186
III. Doktryna Soboru Watykańskiego I o cudzie i jej konsekwencje	194
1. Główne problemy podniesione przez Sobór	195
2. Pojęcie cudu	198
3. Możliwość cudu	199
4. Faktyczność cudów	200
5. Rozpoznanie cudu	202
6. Funkcja dowodowa cudu	204

Rozdział I

Koncepcja cudu jako znaku i symbolu	211
I. Prekursorzy nowego pojmowania cudu	211
1. Cud w apologetycznej myśli B. Pascala	212
a) Problem <i>Myśli</i> B. Pascala	212
b) Stosunek do racjonalizmu	213
c) Zarys apologii	214
d) Cud w systemie argumentacyjnym	216
2. J.H. Newmana religijne rozumienie cudu i jego funkcji	225
a) Apologetyczna myśl Newmana i jej uwarunkowania	226
b) Cud w perspektywie Objawienia Bożego	229
c) Warunki rozpoznania cudu	231
d) Religijne rozumienie funkcji motywacyjnej cudu	233
e) Rola cudów biblijnych	235
f) Znaczenie cudów chrześcijańskich	236
3. Rola podmiotu w apologetycznym uzasadnieniu z cudu w apologetyce immanentnej M. Blondela	238
a) Podmiotowy punkt wyjścia w apologetyce Blondela	239
b) Znakowy charakter cudu i rola dyspozycji człowieka w jego percepcji	240
c) Polemika i precyzacja poglądów	242
d) Organiczny związek cudu z Objawieniem	243
e) Rozpoznanie cudu	245
f) Wzrost motywacyjny cudu	246
II. Przedmiotowe uwarunkowania powstania znakowej koncepcji cudu	247
1. Ciągłość i nieciągłość myśli teologicznej	247
2. Rozwój nauk biblijnych i patrystycznych	249
3. Powstanie i rozwój semiologii	252
4. Fenomenologia, egzystencjalizm, personalizm	254
III. Teoria znaku i jej zastosowanie do cudu	257
1. Teoria znaku	257
a) Dotychczasowe ujmowanie cudu jako znaku	257
b) Ogólna charakterystyka poznania przez znak	260
c) Elementy strukturalne znaku	263
2. Zastosowanie koncepcji znaku do cudu	266
IV. Teoria symbolowa i jej zastosowanie do cudu	272
1. Teoria symbolu	273
a) Znak a symbol w najnowszych badaniach teologicznych	273
b) Tradycyjne ujęcie symbolu	274
c) Współczesne rozumienie symbolu	277
2. Próba zastosowania współczesnej koncepcji symbolu do cudu	284

Rozdział II	
Funkcje cudu	291
I. Kryteria historyczności cudów Jezusa	293
1. Kryteria historyczne autentyczności cudów Jezusa	293
a) Kryterium wielorakiego potwierdzenia	294
b) Kryterium zgodności cudów Jezusa ze środowiskiem palestyńskim	295
c) Kryterium nieciągłości i niezgodności	297
d) Kryterium wyjaśnienia koniecznego	299
2. Kryteria literacko-historyczne	300
a) Kryterium wewnętrznej zrozumiałości opowiadania	301
b) Kryterium zgodności co do istoty i różnicy szczegółów	302
c) Kryteria zgodności teologicznej	302
II. Cud w funkcji objawieniowej	306
1. Teofanijny charakter cudu	306
a) Teofnijny charakter cudu jako znaku Bożego	307
b) Cud jako symbol wyrazem teofanii	311
2. <i>Ego Eimi</i> jako wyraz Objawienia	314
3. Cud a słowo	321
III. Cud w funkcji chrystologicznej	330
1. Cud znakiem boskiej misji Chrystusa	332
2. Cuda jako chrystologiczne wypełnienie Pism	343
3. Cud a mesjańskie tytuły Jezusa	350
IV. Cud w funkcji soteriologicznej	359
1. Cud jako introdukcja wydarzeń zbawczych	362
2. Cud a wydarzenia paschalne	366
a) Cud a śmierć krzyżowa Jezusa	366
b) Cud a zmartwychwstanie	371
3. Wpływ zmartwychwstania na funkcje cudu	380
V. Eklezjotwórcza funkcja cudu	390
1. Cud w funkcji powstawania Kościoła	392
a) Cud w funkcji budowania Królestwa Bożego w Starym Testamencie	394
b) Królestwo Boże w Nowym Testamencie	399
2. Cud a teologia Kościoła	408
VI. Wiarotwórcza funkcja cudu	417
1. Cud jako podstawa racjonalnego i osobowego charakteru wiary	419
a) Cud jako podstawa racjonalnego charakteru wiary	419
b) Cud jako podstawa osobowego charakteru wiary	422
c) Cud a problem wiary	425
2. Cud wezwaniem do wiary	429
Rozdział III	
Rozpoznanie cudu	445
I. Naukowe badanie faktu niezwykłego	446
1. Udział nauk historycznych	446
2. Udział nauk szczegółowych	449

3. Rola filozofii	452
4. Udział nauk teologicznych	456
II. Rozpoznanie religijne cudu	459
1. Człowiek jako partner spotkania z Bogiem	462
2. Udział rozumu krytycznego	463
3. Potoczna znajomość funkcjonowania świata	464
4. Znajomość idei Boga	465
5. Dobra wola	467
6. Wnioski dla argumentacji teologicznofundamentalnej	469

CZĘŚĆ III
ZAGADNIENIE CUDU W RELIGIACH POZACHRZEŚCIJAŃSKICH
(s. 473-572)

Rozdział I

Zagadnienie cudu w religiach etnicznych	479
I. Zagadnienie cudu w religii greckiej	480
II. „Cuda” królów	486
III. „Cuda” szamanów	493
IV. „Cuda” joginów	498
V. „Cuda magiczne”	502
VI. „Cuda” mityczne	507

Rozdział II

Zagadnienie cudu w buddyzmie	517
I. Budda i buddyzm (Czy buddyzm jest religią?)	518
II. Kwestia zależności i zapożyczeń	524
III. Waler ksiąg buddyjskich	529
IV. Problem świadomości taumaturgicznej Buddy	531
V. Cuda w buddyzmie	534

Rozdział III

Problem cudu w islamie	539
I. Mahomet i islam (Czy islam jest religią?)	540
II. Stosunek Mahometa do cudu i jego funkcji motywacyjnej	547
III. Tradycja islamska o cudzie	552
Zakończenie	559
Trattato sul miracolo (riassunto)	573
Traktat über das Wunder (Zusammenfassung)	587